

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünnepnapi kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér,

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

Kabinetkérdés.

Az ujonclétszám kérdése kabinetkérdésnek látszik. A miniszterelnök nyilatkozatát már ismerjük ez ügyben. Szerinte a kormány nem vállalt kötelezettséget a létszámemelés felemelése tekintetében s úgy nyilatkozott, hogy „ujocnra minden hadügyminiszternek szüksége van, csak az a kérdés, mennyit kíván, mikor és milyen feltételek mellett?” Ujabban Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter nyilatkozik ebben a kérdésben egy újságíró előtt. Jekelfalussy Wekerle nyilatkozatáról szólva kijelenti, hogy azt félreértették. A miniszterelnök nem mondhatta a hadügyminiszternek, — mondotta Jekelfalussy — milyen feltételeket szabnak az ujonclétszám felemeléséért, mert a feltételeket még a kormány sem ismeri.

A honvédelmi miniszter további „fejtegetésében” kinyilatkoztatja, hogy *szükségünk* van az ujonclétszám felemelésére. E kijelentésnél meg kell állapodnunk. Mint katoná, a honvédelmi miniszter mindig tehet oly kijelentéseket, mik legfelsőbb hadúrának inyére válnak. De mint politikus, szem előtt a katonai kérdések fölé is emelt *nemzeti érdeket* kell helyeznie. A honvédelmi miniszter pedig *most* elsősorban politikus és csak azután lehet katoná. Kijelentésével pedig nagyon árthatott úgy a kabinet politikájának, mint a nemzeti érdekeknek.

Mikor a kormány s a kormány-nyal valamennyi párt azon gondolkodik, hogy mily *nemzeti követelményekkel* lépjen fel az ujonclétszám felemelése ellenében, akkor azt kijelenteni, hogy az ujonclétszám felemelése *szükséges*, eleve utját szegi annak, hogy érette valami értékes nemzeti követeléssel álljunk elő. Sem a nemzet, sem a parlament nem fogja osztani a honvédelmi miniszter abbeli meggyőződését, hogy az ujonclétszámelés *szükséges*.

Jekelfalussy a további beszélgetése során azt mondja, hogy „nem tudja még, vajjon a hadügyminiszter *már most a mostani* kormánytól fogja-e kívánni az ujonclétszám emelését?” Számítanak tehát arra Bécsben is, hogy a *mostani* kormány nem sokáig marad felszinen? S ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy a hadügyminiszter nem várhat tavaszról tovább az ujonclétszám felemelésére, kétségtelenné válik, hogy a *mostani* kormány életét nem tekintik fönn hosszadalmas-

nak. Ha ez igaz, hogy a kabinet átmeneti volt, még pedig egy oly korszakra, melyet kétséges nemzeti engedmények árán az ujonclétszám felemelésével nyitnak meg.

Lehetséges, hogy Jekelfalussy kijelentését holnap cáfolni fogja a félhivatalos. A kérdések gerincén azonban ez már nem sokat fog változtatni. A pártok kebelében már erősen e kérdések fölött folyik a diskurzus, melyeknek lényege a felvetett kérdések különböző pontjait érintik.

Az ujonclétszám felemelésének kérdése most már kabinetkérdésnek látszik s nehéz lesz azt úgy megoldani, hogy azzal a parlament, illetőleg a nemzet és a korona is megelégedjék.

A kuriai bíraskodási javaslat. Az igazságügyminiszterium kebelében alakított ad hoc szűkebb ankét tegnap teljesen elkészült a kuriai bíraskodásról szóló új törvényjavaslat tervezetével s benyújtotta Polónyi igazságügyminiszternek. A javaslat még egy nagyobb ankét rostájába fog kerülni s csak ezután teszik le a Ház asztalára, mely az igazságügyi bizottsághoz fogja utasítani. A javaslatról szakembereknek máris az a véleménye, hogy nagyon komplikált, szövevényes s labirintusai között maguk a szakértők sem bírnak eligazodni. Mindenkinek meggyőződése, hogy ezt a kérdést egyszerű novelláris uton nem is lehet kifogástalanul rendbe hozni. A leglényegesebb javításokat az igazságügyi bizottság előtt fogják beleszurni a javaslatba.

I servizi pubblici.

L'Avvisatore ufficiale del Municipio pubblica il disegno di regolamento dei pubblici servizi. Anzitutto ci sia permesso di deplorare che, come accade troppo spesso, la stilizzazione del disegno non sia più in armonia all'indole della lingua italiana, e in parecchie parti vi faccia difetto la chiarezza. Speriamo però che nella discussione alla Rappresentanza a questo guaio sarà posto riparo, anzi vogliamo sperare che il Magistrato stesso, ove vi sono pure persone intelligenti e colte, rivederà ancora, prima di presentarlo alla Rappresentanza, il disegno e vi farà le correzioni opportune.

E senza dubbio non gli mancherà all'uopo il tempo; poichè sebbene siamo in novembre, e le elezioni sieno imminenti, non è nelle abitudini del nostro municipio di procedere sollecito. Esso sagacemente segue costante la grande massima, frutto dell'eterna sapienza umana: „Chi va piano, va sano e va lontano”. Veramente è certo soltanto che esso va piano; ma che sia andato *sano* e soprattutto *lontano* qualche maligno potrebbe porlo in dubbio.

Ad ogni modo è consolante la disposizione che manifesta l'amministrazione comunale a progredire

nella via benefica della municipalizzazione in genere, incoraggiata come è dai primi confortanti e lusinghieri successi. Il nostro municipio vuole dunque, sul proposito, seguire i principii sociali ed economici della civiltà moderna che richiede soprattutto il vantaggio della collettività. E' su questa via; se e quando raggiungerà una meta tale che gli renda possibile rendersi così preziosamente utile come appunto dall'accennata civiltà è richiesto, è altra questione, sulla soluzione della quale non ci permettiamo di fare previsioni. Considerato però il sistema che vedemmo sino ad ora seguito, vale a dire, di presentare splendide idee, disegni magnifici per porle in atto, per poi lasciarli dormire a lungo sui tavoli o sugli scaffali; fatte le altre considerazioni, ci si può iusungare che alla fine del secolo ventesimo la nostra gareggerà per provvedimenti a vantaggio della collettività, colle città del mondo più evolute.

A citare qualche esempio che rafforzi questa speranza, via, non indiscreta, ricordiamo la questione dell'ospedale. La benefica e provvida Cassa di risparmio è pronta ad esborsare il denaro necessario all'acquisto del fondo su cui dovrà, naturalmente col tempo, sorgere il nuovo ospedale. Ma chi mai potrebbe assicurare quando mai esso sorgerà? Già si discute altro disegno concernente l'acquisto del fondo accennato, e Dio non voglia che questa nuova discussione non sia altro che un nuovo inciampo che mandi la costruzione dell'ospedale a quelle calende che non giungono mai.

Quanti anni sono ormai passati dacchè l'ingegnere signor Giordano espose la splendida idea del canale di Grohovo e dell'impianto idro-elettrico? E a che punto siamo? Forse fra qualche anno avremo un modesto impianto non più idro-elettrico, ma termo-elettrico; parte appena considerevole del grandioso disegno dell'ingegnere Giordano.

Ma ci siamo un po' troppo sviati; ritorniamo in carreggiata.

Vogliamo, non tenendo conto del passato, credere che l'amministrazione *indipendente, separata* dei pubblici servizi già esistenti sarà quanto prima costituita, e che sorgeranno in breve — relativamente s'intende — novelli impianti che saranno *abbinati* ai pubblici servizi. Crediamolo e speriamolo, poichè, seppure ci esponessimo ad un nuovo disinganno, pur troppo non sarebbe il primo e non sarà l'ultimo!

Dato dunque che tutto vada sollecitamente e bene, vorremmo meglio chiarite alcune disposizioni che, almeno così pare a noi, cozzano l'una contro l'altra.

„I servizi pubblici — dice il disegno del regolamento — della città devono venire esercitati secondo i criteri commerciali, quali imprese indipendenti, separate dal-

l'amministrazione patrimoniale della città ed in conformità alle norme espressamente stabilite.”

Indipendenti, separate dall'amministrazione del patrimonio della città. Dunque l'acquedotto comunale Ciotta, i forni crematori, la tramvia elettrica non sono patrimonio della città? E di chi sono dunque?

Amministratore del patrimonio della città è il civico Magistrato, questo è notissimo; dunque l'amministrazione dei servizi pubblici sarà separata, indipendente dal Magistrato. Parrebbe almeno così, se nell'interpretazione del linguaggio magistratuale si vuole seguire il buon senso e la logica. Ma poco più sotto leggiamo questo magniloquente capoverso:

„Il diritto di disporre dell'amministrazione generale della direzione dei servizi pubblici appartiene alla sfera d'azione del Magistrato civico.”

Anzitutto vorremmo sapere che cosa sia l'amministrazione generale della direzione dei servizi pubblici? Dev'essere certo qualche cosa di nuovo, una scoperta grandiosa del civico Magistrato. Potrebbe pur essere un errore tipografico, conveniamo, ma allora darebbe argomento ad altri commenti rivelanti altra potenza dell'intelletto magistratuale. Ad ogni modo lasciamo andare.

Prescindendo, però, da queste miserie di forma, troviamo nella sostanza una contraddizione addirittura enorme.

Il dotto disegno prima dice che i servizi pubblici sono separati, indipendenti dall'amministrazione del patrimonio della città, e quindi dal civico Magistrato. Più sotto invece il Magistrato viene fatto assoluto padrone dell'amministrazione di quelle imprese, poichè a lui spetta il **diritto di disporre** „dell'amministrazione generale della direzione dei servizi pubblici.” Capisce Lei, signor lettore?

Immagini che a Lei venga affidata un'amministrazione indipendente da chi gliela offre; ma cosìui nello stesso tempo vuole il diritto di disporre dell'amministrazione che le affida, dirigerla ecc. Vorremmo proprio sapere, nel caso accettasse quell'amministrazione, come si conterrebbe!

Un altro giorno qualche osservazione su altre disposizioni del disegno di cui ci siamo occupati oggi.

HIREK.

— **Egy okos kormány.** Rómából jelentik, hogy a minisztertanács nem egyezett bele a hadügyi költségek követelt emelésébe, mert nem látta indokoltnak a tulságos katonai teheremelését, Mindössze 4-5000.000 lirányi emelést hajlandó engedni az olasz kormány saját hadügyminiszterének.

— **A villamos sztrájk vége.** Budapestről jelenti tudósítónk: A forgalom már teljesen helyreállt. A városi villamos az összes jelentkezőket visszavette,

a közuti is visszavette a legtöbbet, csak azokat nem, akik ellen eljárás van folyamatban és azokat, akiknek vezetőszerrep jutott a sztrájkmozgalomban. Így a kelenföldi állomáson 180 jelentkezőből tegnap visszavettek 153-at. A földalatti villamos is megkezdte teljes forgalmát. A társaságok a visszavett emberek pénzbeli segélyezéséről gondoskodnak, az új szolgálati beosztást a kisebb munkaidővel pedig ezen a héten láptetik életbe.

— **A Vezuv újabb kitörése.** Rómából jelentik: A Nápoly melletti községek újra óriási katasztrófa érte. A Vezuv megint kitört s a kiömlő láva oly nagy mennyiségben ömlött a községek felé, hogy a láva egész utcákat eltemetett. A lakosságot a katonaság mentette meg, mert álmából felrészve figyelmeztette a veszedelemre. Így a lakosságnak idejében sikerült elmenekülnie.

— **Közlekedési akadémia Budapest.** A kereskedelmi kormány a jövő év folyamán közlekedési akadémiát akar felállítani Budapestben. Meg fogják szüntetni a vasúti, posta-távírdai és hajózási közlekedési tanfolyamokat s egységes állanbó jellegű akadémiában központosítják azokat. Az új akadémia végleges tervezetét még nem állapította meg a kormány.

— **Vasárnap nem lesznek nyitva az üzletek.** A fiumei kereskedősegek kérelmet intéznek a közönséghez, hogy szükségletüket szerezzék már szombaton be, mivel vasárnap az üzleteket nem nyitják ki — az ételmi cikkek elárúsítását üzöket kivéve, melyek vasárnap d. e. 10 óráig lesznek nyitva.

— **Tramvia elettrico comunale.** La Direzione del movimento del tramvia elettrico fiumano ci rimette i seguenti dati riguardanti gli incassi del detto tramvia durante il mese di ottobre scorso: introiti 1096: biglietti ord. 12858.40, boks 822.60, abbon. 711.20, totale 14.392.20, differenza in più nell'ottobre a. c. corone 1868.62.

Il maggior introito conseguito nei 9 mesi dell'anno corr. rispetto al corrispondente periodo dell'anno decorso ascende a cor. 21581.66.

Quindi il maggior introito conseguito dal 1 gennaio al 31 ottobre a. c. rispetto al corrispondente periodo del 1905 ascende a 23450.27 corone.

— **A notizia.** Gli agenti di commercio pregano la spettabile cittadinanza di voler, oggi, sabato, provvedersi di tutte le cose giornalmente necessarie alle famiglie, poiché domenica rimarranno aperti, sino alle 10, soltanto i negozi di commestibili; tutti gli altri rimarranno chiusi tutta l'intera giornata.

— **Fra Fiume e l'Abbazia.** La Società Ungaro-Croata avverte che essendo, in seguito alla tempesta di giovedì, crollato il molo di Abbazia, dovette sospendere le corse tra Fiume e l'Abbazia, come pure le corse tra Fiume-Abbazia e Lovrana. Per questa ragione si stabiliscono provvisoriamente corse fra Fiume e Volosca e viceversa finché il molo di Abbazia sia riparato. Le corse saranno regolari; partenza ogni ora dalle 8 ant. alle 5 pom.

— **L'arciduca Ottone.** Com'è ormai noto, giovedì u. d. alle 6 pom. è morto l'arciduca Ottone, secondogenito del defunto arciduca Carlo Lodovico e fratello dell'erede al trono, l'arciduca Francesco Ferdinando. L'arciduca Ottone nacque a Graz il 21 aprile 1865. Nella carriera militare che aveva scelto raggiunse il grado di generale di cavalleria.

Fra gli arciduchi, Ottone, uomo intelligente e colto, si distinse per suo affetto sincero all'Ungheria,

ove aveva vasti possedimenti, e che fu il suo soggiorno prediletto. Sicché, dopo la famiglia dell'arciduca Giuseppe, era il membro della famiglia reale che agli ungheresi era carissimo, tanto più che l'augusto defunto volle che i figli suoi apprendessero la lingua ungherese che essi parlano a perfezione.

La morte dell'arciduca Ottone produsse in Ungheria assai dolorosa impressione.

— **Dr. Feles-féle Stomatin** a fogakat néhány napi használat után hó fehérré tisztítja. E magyar gyártmány kapható minden drogeriában és gyógyszerárban.

— **Magy. kir. szab. osztályorsjáték.** Az osztályorsjátékokban mindinkább élénkebb és élénkebbé váló kereslet a magy. kir. szab. osztályorsjáték igazgatóságát tudvalevőleg arra készítette, hogy a sorsjegyek számát a lefolyt XVIII. sorsjátékban 15.000-el szaporítsa és ennek megfelelően a nyeremények összegét 1.998.000 koronával emelte. A most kezdődő XIX. sorsjáték tervezete ugyanaz marad, a mennyiben ismét 125.000 drb. sorsjegy kerül kibocsátásra, melyre összesen 16.457.000 kor. nyeremény esik. Tény az, hogy a világ egyetlen sorsjátéka sem bír csak megközelítőleg is ily kedvező játéktérrel, miáltal a sorsjegyek nemcsak nálunk, de a távol idegenben is nagy kedveltségnek örvendenek. A most lefolyt sorsjáték záróhúzása a nyereményesélyek nagyszerűségét fényesen bebizonyította, a mennyiben a 82786. számú sorsjegy, melyre a 100.000 koronás utolsó főnyeremény esett, kapta a 600.000 koronás jutalmát is, így tehát ezen sorsjegy 700.000 koronát nyert, a legnagyobb főnyereményt, melyet valaha osztályorsjátékban kifizettek.

Közgazdaság.

Husnagyvágó Fiumében.

Az országos jellegű husinség következtében igen sokan foglalkoznak azzal az eszmével, hogy a már tűrhetetlenné vált állapoton valahogyan változtatni kellene. Mind több és több formában — olyik teljesen képtelen és kivihetetlen — látjuk felvonulni azokat a módozatokat, a melyekkel az általános husinség enyhíteni lehetne. A szerb határozat elrendelésével természetesen csak súlyosbodott a helyzet s hamarabb állott be az az állapot, a melynek anélkül is be kell állania, természetes következményeképpen a mai fogyasztási és állatkezelési forgalomnak, ha csak a kormány törvényhozásilag nem gondoskodik arról, a mit ismételtén kifejtettem: t. i., hogy a növevő állatok rendszertelen vágása és a produkciót meghaladó állatkezelés mérsékeltesse. Ilyen viszonyok mellett természetesnek kell találnunk, hogy minden elfogadható, vagy csak bármily tekintetben reális alapra fektetett tervet vagy vállalkozást, a melynek végcélja a husarak leszállítása, a nagyközönség meleg rokonszenvvel fogad. Ezen értelemben kell egyelőre foglalkoznunk a szóban forgó fiumei nagyvágó kérdéssel is, a mel ma — sajnos — még messze van ugyan a megvalósulás stádiumától, de a melynek különben igen nagy chance-ai vannak a kivitelre.

A szóban forgó terv alapját egy közismert, kardinális tétel képezi, t. i. az, hogy a kisvágó a secundár termékeket, minő a bőr, belek, szőr, szarv, faggyu, stb. nem értékesítheti megfelelő árban, a kartell miatt. Ezeket csak is nagyvágó értékesítheti conolnabilis árban. E miatt tehát a kisvágó a húst is

kénytelen drágábban adni. Ennek oka pedig másrészt az, hogy nagy rezszivel dolgozik s a kis produkciójánál, nagy a rezsziköltség, még ugyanazon viszonyok mellett is, mint a minővel a nagyvágó dolgozik, a mi természetesen az árát megdrágítja. Mig viszont, a nagyban való vételnél ezek a kiadások aránylag kisebbekké válnak s a mi a dolog lényege, a secundár termékek magasabb, azaz jobb árban való értékesítés miatt, a húst olcsóbban lehet árusítani, ugyanannyival, a mennyivel a secundár termékek jobban értékesíthetők.

Ez volna a fiumei nagyvágó eszméjének egyik bázisa. A másik kondíció azonban sokkal nehezebben valószínűsíthető meg. Ez pedig az, hogy a tervezett nagyvágóhoz szükséges állatquantum legnagyobb részét Szerbiából szándékozik beszerezni és pedig oly módon, hogy a kérdéses mennyiséget Budapest megkerülésével, Zágrábon át közvetlenül Fiumébe óhajtanák szállítani, természetesen azonnali levágásra.

Ennek ma még igen lényeges akadályai vannak. Egyik és legfőbb akadály a mostani határozat. Ez azonban, a mint hiszik, nem fog soká tartani, sőt egyesek biztosra veszik, hogy nem sokára meg is szűnik. Sokkal nagyobb akadály azonban annak a tervnek a megvalósítása, hogy a szóban forgó szerb állatok via Zágráb közvetlenül Fiumébe szállíttassanak azonnali levágásra.

A még jogérvényben levő állategészségügyi convenció szerint ugyanis Magyarország területére csakis Budapestre lehet szerb szarvasmarhákat szállítani, a hol az előirt veszteglési időt kell kitölteniök. Mindezek dacára a szóban forgó terv megvalósító hiszik, hogy az új convenció megkötése alkalmával sikerül majd abba egy pontot bele venni, melynek alapján lehetséges lesz a Zágrábon át, közvetlenül Fiuméba való állatszállítás. Az ily módon Fiuméba szállított és a fiumei exportvágóhídon levágott állatok husából, a vállalkozók egy részét Fiumét óhajtanék ellátni, olcsóbb hussal. Itt természetesen nemcsak a fiumei piacról van szó, hanem a kívándorlási hajók élelmezéséről is. De Fiume határain tul, elsősorban Abbazia, Cirkvenica, Pola és a haditengerészet, Trieszt és esetleg Bécsről is van szó. A vállalkozók megbízottja nem kér sem a várostól, sem az államtól semmi nemű materialis támogatást, hanem csakis morális pártfogást.

Ily értelemben a városi tanácshoz beadott kérvényre a polgármester kilátásba helyezte a legmesszebbmenő erkölcsi támogatását.

Ez az érem egyik oldala.

A másik az, hogy mi valószínűsíthető meg az egészségből?

Talán nem is kell részletes fejtegetés, annak bizonyítására, hogy a szóban forgó terv megvalósítása Fiuméra nézve rendkívül nagy jelentőséggel bír! Nagy akadályok állják útját, de azért mégis érdemes a kérdéssel foglalkozni. És pedig a következő szempontok figyelembe vételével.

Fogadjuk el annak valószínűségét, hogy keresztülvihető a szerb állatok Zágrábon át való behozatala azonnali levágásra Fiuméba s tegyük fel, hogy de facto ezzel a befejezett ténynyel állunk szemben.

Lássuk csak, minő realis haszon származhat belőle?

Fiumében, nagy harc és a vak csökönnyőséggel késhegyik menő tusa után, végre is sikerült megépíteni az ország legmodernebb exportvágóhídját. Az egy millió költséggel megépített, tökéletes felszerelésű vágóhídon — a mely ma még jobb jövő reményében, gyakran táton az ürességtől — levágnak teszem 40.000 drb. állatot évenként. Értve ezalatt természetesen szarvasmarhát. Ennek a hus quantumnak egy részét fogyasztja Fiume. Másik része Abbazia megy. Pola és a haditegerészet szintén innen vásárolja legnagyobb szükségletének egy részét. Mert hát festik az emberek a falra az ördögöt. Balkán bonyodalom, Olaszországgal folytatandó háboru stb. Nos erre az esetre a haditengerészet. Triesztre egyáltalában nem számitha., a melynek szűk vágóhídján dolgozni nem lehet, a melyen szükség esetén naponként nem lehet 250—300 darab nagy állat husát sem feldolgozni sem pedig elhelyezni. A fiumei exportvágóhídon pedig 1000 drab. nagy állat husát lehet a refrigeratorokban hétékán át konzumképes állapotban tartani! Ezt pedig jó lesz tudomásul venni. Egyébként, hogy a felhozottak nem pusztá fictió, bizonyítom azzal is, hogy nemrég egy bizottság járt Polából Fiuméban s megtekintette a nagy exportvágóhídját. A kérdés tehát nem is annyira teoria.

De ott van Abbazia, Cirkvenica, Trieszt, a melyek kivétel nélkül Bécsből hozatják a jobb minőségű húst, Mig Fiumében néhány nagyobb vendéglő is. A fiumei nagy exportvágóhídon levágott húst Triesztbe, Polába, Bécsbe hűtött vasúti kocskikban szállítani sokkal könnyebb és sokkal gazdaságosabb, mint élő állat szállítani s e mellett risico és időmegtakarítással is járna a mit figyelmen kívül hagyni nem szabad. Fiumében ennek a nagy husiparnak kifejlődése érthetőleg más rokonipar megteremtését is vonná maga után. Ezt egyébként a vállalkozó is kijelentette, hogy a terv megvalósulásával, bőr, faggyu stb. feldolgozó gyárakat is épít, a mennyiben a meglévővel meg egyezésre jutni nem tudna.

De menjünk tovább. A jelszó: Fiumét nagygyá, világforgalmuvá kell tenni; kereskedelmét, iparát, forgalmát növelni minden uton, módon, hogy az Adria feletti hatalom szálai ide fűzzön összel. A gombamódra, bel- és külföldi tőkével épülő nagy gyárak sorában egy vázolt forgalmu nagyvágó nem csak hogy kitűnően beleillenek, hanem erre ugy a város, mint az ország fejlődése szempontjából háttárazottan szükség van. A kereskedelemügyi kormány sok cikkre ad refakciát, viteldij kedvezményt, csupán csak a Fiuméba szánt állatszállításokra nem. Hát vajjon hogyan képzelek a hivatottak azt, hogy valamikor Fiuméből nagy husexportot lehesen csinálni, ha a másod- harmadrendű kiviteli cikkek adnak kedvezményt s arra, amit minden uton módon kellene istápolni, nem. Vagy azért vagyunk agrikulturn állam, hogy éppen az állat és husexportot nem fejlesztjük, támogassuk? Sajnos, nekünk nem adatot meg, a mi Romániának, hogy óriási vagyonu angol céget edesgessünk magunkhoz, a mely milliókat fektet bele az állat-exportba, az állattenyésztésbe. Pe-

dig bizony miránk is ráférne néhány millió sovereign!

Addig is tehát, a míg a kereskedelemügyi kormány belátja azt, hogy a tengeren való állat és főleg husexport részére nyújtott viteldíj kedvezmények voltaképpen ismét polják Fiume nagyobbítását, a fenti nagyvágó tervet a megvalósulás révébe kellene segíteni. A mi kiviteli törekvéseinket még sajnos sok ideig nem zavarná De megemteremené Fiuménak — **subvencio nélkül** — azt a nagy ipart a melynek méhéből számos más iparág látna napvilágot. S valljuk be de egész őszintén, nekünk éppen Fiumében mind erre nagy, felette nagy szükségünk van. Ugyis csak a külföldi állatimportot támogatja az 1900. XVII. t.-cz. végrehajtására kiadott 95.000 sz. rendelet, a mennyiben vizsgálati díjmentesen engedi meg a tengeren való behozatalt, holott nekünk voltaképpen a belföld kivitelét kellene elősegíteni!

T.

TÁVIRATOK.

Az ujonclétszám emelés.

A kormány s a létszámemelés.
Budapest, nov. 3. A tegnap délutáni minisztertanács a költségvetéssel s az egyes tárcákra vonatkozó miniszteri jelentésekkel foglalkozott — félhivatalos híradás szerint. Valójában pedig a minisztertanácsnak legfontosabb témája az ujonclétszám emelésének kérdése volt, mely fölött sokáig vitáztak a kabinet tagjai. Most már mindenki pozitívumnak tekinti, hogy a magyar kormány nem térhet ki, de nem is akar kitérni a kényes kérdés tárgyalása elől, melyet a korona részéről vetettek föl. A Wekerle-kabinet, *kellő ellenérték mellett*, nem utasítja vissza mereven Schönaich báró hadügyminiszter követelését.

Schönaich mégis megjött.

Budapest, nov. 3. A közös hadügyminiszter tegnap este mégis csak megérkezett Budapestre s ma már megkezdte kormányunkkal a tárgyalást az ujonckontingens felemelése ügyében. Tegnap késő délutánig még az összes bécsi jelentés úgy szólt, hogy Schönaich báró *Otto* főherceg temetése utánra halasztotta el budapesti útját. Az esti órákban azonban a lapok szerkesztőseibe már jött az újabb bécsi telefonjelentés, hogy Schönaich mégis csak elindult Bécsből s még az éjjel Budapestre érkezik. E hirtelen uti programváltozást úgy kommentálják Bécsből, hogy ez a legfőbb bizonyossága, hogy a hadügyi vezetőség s a korona szemében a létszámemelés kérdésének megoldása a *legkisebb halasztást sem türi*. Ezzel szemben a magyar politikusok, kik. 3. körében most ez a kérdés a legizgatóbb s a legérdekesebb, úgy vélekednek, hogy a létszámemelés még csak aktuális sem lehet egész jövő évi február haváig, mikor majd az új katonai törvényjavaslat kerül napirendre. Ezzel egyidőben tárgyalná a magyar parlament a létszámemelés ügyét is.

A függetlenségi-párt hangulata.

Budapest, nov. 3. Egész késő éjelig nagyon népes volt a 48-as és függetlenségi párt clubja. Természetesen a vita egyetlen tárgya itt is a létszámemelés volt. A párt érdeklődése rendkívül nagy Bécs újabb hadi sarca iránt. De még nagyobb a politikai világ érdeklődése most a függetlenségi párt iránt, melynek magatartásától függ első sorban az egész létszámemelés sorsa. A párt hangulatából már ma teljes biztossággal megállapítható, hogy a függetlenségi párt sem kiált föltétlen vétót a létszámemelés terve ellen. Megadja a hadseregnek az új áldozatot, de csakis olyan rekompenzációk fejében, melyek a nemzetre nézve egyenértékűek lesznek a nagy teherrel s a melyeket ilyenekül maga a nemzet is el fog ismerni. A párt tagjai a körülményekhez képest elég nyugodtan pertraktálják a nagy kérdést, mert tuszul tekintik Apponyi grófnak tegnapielőtti ismert nyilatkozatát, melyben tudvalevőleg kijelentette a gróf magának Pitreich jövendőbeli vezérkari főnöknek, hogy megfelelő nemzeti vívmányok nélkül föl se vesse a hadsereg újabb követelését, minek teljesítésére ez a kormány a paktumban semmi kötelezettséget nem vállalt. A függetlenségi Apponyi e szavaiból biztosra veszik, hogy a kormány is teljesen szolidáris Apponyi ez állásfoglalásával s épp ezért oly nyugodt minden képviselő. A párt egyébként szabad vita tárgyául tekintti eddig a létszámemelést és semmikép nem hajlandó később sem merev pártkérdéssé engedni. Egypár nyílt hang is hallatszik azonban, mely kerekén kijelenti, hogy semmi koncesszió mellett sem szavazza meg a nagyobb katonai létszámot. E kurucok élén Lengyel Zoltán és Vázsonyi Vilmos képviselők állanak.

A többi párt.

Budapest, nov. 3. A parlament többi pártját is legfőként az ujonclétszám foglalkoztatja. Általános náluk a hangulat, hogy ha a kormány fölveti a létszámemelés követelését, neki mindnyájan meg is szavazzák, még pedig sokkal enyhébb feltételek mellett, mint a minőket a 48-asok követelnek ellenérték gyanánt. Schönaich báró tehát körülbelül egyöntetű magatartást fog ma találni javaslatával szemben a magyar politikai pártok részéről s ugyszólván szolidaritást a magyar kormányéval, melynek pozíciója ekképen egyetlen nap alatt így megerősödött, legalább ideleinn.

Ma délig nyert értesülések egyébként mind megerősítik a *Fiumei Hirlap* tegnapi távirati híradását a felől is, hogy „nemzeti engedmény” gyanánt mit hozott tarsolyában az ujonclétszámért generál Schönaich.

A Ház ülése.

Budapest, nov. 3. A képviselőház mai ülését Rakovszky István alelnök d. e. 11 órakor nyitotta meg.

Elnök bejelenti a Háznak *Otto*

főherceg halálát. A Ház részvétét fejezi ki.

Az elnök ismerteti Thaly Kálmánnak Rákóczi hamvainak hazaszállítása körüli érdemeit és javasolja, hogy a Ház fejezze ki jegyzőkönyvileg háláját Thalynek. A képviselők lelkesen éljenzik Thalyt és az elnök indítványát egyhangulag elfogadják.

Dr. Kovács Ernő interpellál a Rákóczi ünnepe Orsován a szerbeken esett sérelem ügyében, — *Vázsonyi Vilmos* az ujonclétszámemelés tárgyában.

Következnek mentelmi ügyek tárgyalásai.

Zanella Rikárd mentelmi jogának felfüggesztését párbajvétségért kérte az ügyész. Felolvassák a párbajra vonatkozó jegyzőkönyveket, a Ház ezeket azobban nem érti meg, mivel olasz nyelven vannak írva.

Olay Lajos élesen kikel az ellen, hogy a magyar parlament elé idegen nyelvű iratokat terjesztenek. Követeli, hogy a **fiumei hivatalos nyelv magyar legyen.** (Általános élénk tetszés és helyeslés.) A Ház sem Eötvös Károly, sem Sümegi Vilmos mentelmi jogait nem függeszti föl. Eötvöst a Zeisig-ügyből kifolyólag lázítással vádolják.

Fiumei államtitiszviselők pótléka.

Budapest, nov. 3. A miniszteriumból kapott értesítés szerint gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó, mindjárt székfoglalása után, felterjesztést intézett a kormányhoz az iránt, hogy a *magyar állam összes fiumei tisztviselőjének adjanak a fizetés 25%-ával fölérd drágasági pótlékot.* A kormány tekintetbe vette a Fiumében dühöngő általános és páratlan drágaságot s a javasolt fizetésjavítást *hajlandó is megadni.* Erre nézve a szükséges előkészítő munkálatok már folyamatban is vannak az illető miniszteriumokban.

Gróf Zichy Jenő mentelmi sérelme.

Budapest, nov. 3. A képviselőház mentelmi bizottsága ma délután 5 órakor ül össze, hogy döntson a kérdés fölött: érte-e sérelem gróf Zichy Jenő képviselő mentelmi jogát az által, hogy rokonai őt egy fővárosi szanatoriumba zárták, állítólag akarata ellezére, erőszakos módon. A kérdést a Házban tudvalevőleg Ugron Gábor vetette föl nem rég, mikor az esetet mentelmi jogsérelem gyanánt bejelentette az országgyűlésnek. Bár előreláthatólag a bizottság tagadó értelemben fog dönteni, döntését mégis nagy érdeklődéssel várják a politikai, főleg pedig a mágnás körök.

Parlamento ungarico.

Budapest, 3. La seduta viene aperta alle 11; presiede il vicepresidente Rakovszky, il quale commemora il testè defunto arciduca Ottone. La Camera dá espressione al suo sentimento di condoglianza.

Parla quindi dei meriti della deputazione inviata a prendere le ceneri di Rakoczi e dei suoi compagni d'esilio, specie del capo della medesima onor. Colomano Thaly. Propone che la Camera esprima la sua riconoscenza; espressione da notarsi nel verbale.

La Camera approva unanime.

Il D.r Ernesto Kovacs fa una iuterpellanza sull'offesa fatta ai serbi giunti ad Orsova a rendere omaggio alla memoria di Rakoczi.

Guglielmo Vaszonyi chiede spiegazioni sul numero maggiore delle reclute prese quest'anno.

Si discutono alcune domande di autorizzazione a procedere, fra cui prima una concernente l'on. Zanella per delitto di duello; l'autorizzazione non viene accordata. Viene pure respinta la domanda di autorizzazione a procedere contro Carlo Eötvös, accusato di eccitamento nel processo contro il famoso Zaysig.

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság“
fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: **Stefánia szálloda.**

Sürgőnycim: **Kuranstalten Abbazia.**

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a leg-elegánsabbban ujonan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezeték, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: **Stefánia** szálloda, **Quarnero** szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, **Amália**, **Angiolina**, **Flóra**, **Laura**, **Mandrie**, **St. na** villák stb.

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babérrerdőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg me'eg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A **Quarnero** kávéházban, a **Glacier** pavillonban, a **Stefánia** szálloda téllkertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb hírű konyha. Saját borpince, 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, jätékterem, télikert, jól szellőztetett magas étterem nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (**Quarnero**) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szíves készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálókocsi társaság fürdőtelepeinek igazgatósága.”

Abbazia Stefánia szálloda.

D'affitare

In una villa a Volosca e d'affitare un quartiere di 5 stanze, camerino, cucina e terrazza con stupenda vista al mare. Insinuarsi a Fiume, Via Remai 1. I. pino.

Kiadó lakás

Egy voloscai villában egy ötszobás lakás, konyhával, mellékhelyiségekkel és terrasszal, gyönyörű kilátással a tengerre. Felvilágosítást adnak: Fiume, via Remai 1. I. emelet.

Prima della colazione mezzo bicchiere di
acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi acqua amara

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per quelli che soffrono stitichezza.

Si avere puo in ogni luogo — A Fiume all'ingrosso, per la Citta, il Litorale, e la Dalmazia, nel deposito aque minerali di F. HEIN Hotel Déak in dettaglio nella DROGERIA FRANCESCO JECHEL, in fiasché da 30 e 50 centesimi.

3 HERRN

finden vorzüglichin Mittagstisch bei distinguirter Familie. Anfragen bei der Adm. des Blattes.

HÁZASSÁG

Jó állású 30 éves jellemes ur-ember, keresztény, házasságra lépne ugyanilyen vagyonos hölgygel. Ajánlatok „Tadello-ser Charakter 30“ postrestant Fiume főposta.

„MONTE VERDE“

vendéglő

Via dell'Ospedale 7. szám.

Ajánlja a n. é. közönségnek legizletesebb

magyar konyháját

valamint kitűnő

magyar- és dalmát

borait

a legmérsékeltbb árak mellett.

Abbonensek elfogadtatnak.

Fentartott hely a Fiumében levő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; **Dr. MIZZAN A.,**

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385,

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai, gummiáru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gummi-harisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javíttatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici, di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.

Isteniç Lörincz

Épület- és géplakatos

FIUME, via Risorta 10. sz. (BRAJDA).

Elvállal minden az épület- és géplakatoság szakmájába vágó munkákat, **takaréktűzhelyeket**, minden nagyságban éttermek részére is, **ajtó- és kocsifelszereléseket, rács-erkélyeket. Kerékpárokat és tendereket.**

A legfinomabb munkák is elvállaltatnak.

Ő felsége a svéd és norvég király udvari szállítója.

Legujabb különlegesség.

Hirneves orvostanárak által elismert és ajánlt

VADEMECUM

Barnängenstől Stockholmban.

Üvegje 5 korona.

Egyedüli száj- és fogviz, mely minden száj- és fogbetegséget biztosan megszüntet. Ezen száj- és fogviz egy előkelő svéd orvos tanulmányainak alapján készült, mely készítmények az egészségügyi tanács által szakszerű vizsgálat alapján elismertettek. — **VADEMECUM** az összes száj- és fogvizek gyöngye, a mennyiben azokat hatásukban fölülmulja és egy családnak sem szabad azt nélkülözni. Egy üveg 6 hónapra elegendő.

Dr. JEAN JANKIEWICZ orvos.

Kapható Luigl Lordschneider Triest Börsenplatz 515-5 és Carlo Ozioni illatszerüzletben Fiume Corso.

Jó hangú Cimbalmot

legmodernebb Stílusban készítve olcsó áron

Reményi Mihály

Király-u ca 58. BUDAPEST Király-uca 58. mű-hangszer telepén vehet.

Nagy raktára az összes vonó-, fuvó- és ütő hangszereknek.

Régi mesterhegedűk vétele és eladása, a legmagasabb árákig.

Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérésre.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle **pémetefűcukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!**Hirdetmény.**

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (**XIX. sorsjáték**) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása **1906. november hó 22. és 23-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1906. évi október hó 28-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács László

Hazay.